

"Kudret, melekûtiyet-i eşyaya taalluk eder..." devamını ve "Mülk" ile "Melekût" konularını açar mısınız?

Eşyanın iki yüzü vardır. Biri, mülk; diğeri, melekûtur.

Mülk: Eşyanın dış yüzü, yani bize görünen yüzüdür. Bu yüzde, sebep netice münasebeti hâkimdir. Yani, bütün işler, sebepler eli yapılıyor.

Eşyanın iç yüzüne taalluk eden kudretin, dış yüzüne de taalluk etmiş olduğu açık bir gerçektir. İnsanın dış yüzü mülk, iç yüzü melekûtur. Kudret insanın içinde de dışındada aynı kolaylıkla tasarruf eder. Şu var ki, bazı şeyler insanın zahir nazarında göre çirkin görünebildiği için, onlara sebepler perde olmaktadır.

"... Kudret, melekûtiyet-i eşyaya taalluk eder. Evet, kâinatın âyine gibi iki yüzü var. Biri, mülk ciheti ki; âyinenin renkli yüzüne benzer. Diğeri, melekûtiyet ciheti ki; âyinenin parlak yüzüne benzer."

"Mülk ciheti ise, zıdların cevalangâhıdır. Güzel çirkin, hayır şer, küçük büyük, ağır kolay gibi emirlerin mahall-i vürûdudur. İşte şunun içindir ki: Sâni'-i Zülcelal esbab-ı zahiriye, tasarrufat-ı kudretine perde etmiştir. Tâ dest-i kudret, zahir akla göre hasis ve nâ-lâyık emirlerle bizzât mübaşeretini görünmesin. Çünkü azamet ve izzet, öyle ister. Fakat o vesait ve esbaba hakikî tesir vermemiştir. Çünkü vahdet-i ehadiyet öyle ister."

"Melekûtiyet ciheti ise, her şeyde parlaktır, temizdir. Teşahhusatın renkleri, müzahrefatları, ona karışmaz. O cihet, vasıtasız kendi Hâlıkına müteveccihdir. Onda terettüb-ü esbab, teselsül-ü ilel yoktur. Ona illiyet, ma'luliyet giremez. Eğribügrüsü yoktur. Maniler müdahale edemezler. Zerre, şemse kardeş olur."(1)

Sıhhat ve hastalık mülk cihetinde iç içedir. İnsan bazan sıhhatli yaşar, bazan hasta olur. Her iki halin de melekûtu güzeldir. Sıhhat bazı cemali isimlerin tecellisiyle olduğu gibi, hastalık da bazı celali isimlerin tecellisiyledir. Bütün esmâ hüsna olduğundan hastalıkların da melekûtiyet ciheti güzeldir. İnsan, hastalıklar sayesinde aczini, fakrını daha iyi hiseder. Kalbi İlâhî rahmeti dilemek üzere Rabbine daha fazla teveccüh eder. Yine hastalıklar menfi birer ibadet olup sabreden kimseye büyük dereceler kazandırır ve günahlarına keffaret olur

Kâinatta bazı şeylerin ve hâdiselerin hikmet ve rahmet cihetleri açıkça görüldüğü halde, bazılarında tam olarak görünmez, hatta yanlış tevillere de uğrar. Daha önce de ifade ettiğimiz gibi, Allah'ın bütün isimleri güzel olduğu gibi bütün tecelliler de güzeldir. Ancak, Üstadımızın ifadesiyle **“zahir akla göre hasis ve nâ-lâyık”** olan şeylerde ve hâdiselerde sebepler perde edilmişler ve hakikate nüfuz edemeyen akıllar itiraz oklarını bu perdelerle atmışlardır. Böylece sebepler **“izzet ve azamete”** de perde olmuşlar, o gibi kimseler de kadere ve hikmet-i İlâhiyeye itiraz tehlikesinden kurtulmuşlardır.

Meselâ, Allah'ın **Muhyi** ismi de güzeldir, **Mümit** ismi de. Birincinin tecellisiyle hayat tadılır, ikincisiyle de ölüm tadılır. Hayatın güzelliği herkesçe bilindiğinden hayatın verilmesinde sebeplerin hiçbir vazifesi yoktur; onlar ancak insan bedeninin inşasında vazife görmüşlerdir.

Ancak, kabir bu dünyadan daha güzel bir âlemin kapısı olduğu halde, ölümdaki güzellik açık olarak görülmediğinden, ölümün yaratılmasında hastalıklar ve sair sebepler araya girmişlerdir, ancak kabir âleminin güzellikleri de bu sebeplere verilemez.

Melekût cihetinde **“terettüb-ü esbab, teselsül-ü ilel yoktur.”** Meselâ, bir hastalığın meydana gelmesine mikroplar sebep olmakla birlikte, o hastalığın günahlara keffaret olmaları yönünün mikroplarla bir alâkası yoktur. Hastalığın bu melekût ciheti doğrudan Cenâb-ı Hakk'ın hikmet ve rahmetine bağlıdır. Keza, bir insanın ölümüne trafik kazası sebep olmuşsa, o şahsın bu kaza sebebiyle hükmen şehit hükmüne geçip kabir âleminde bunun güzel meyvelerini almasında o kazayı işleyenlerin hiçbir hisseleri yoktur.

(1) bk. [Sözler, Yirmi Dokuzuncu Söz.](#)